

เฮลิโคเนีย

เป็นไม้ดอกไม้ประดับเขตร้อนชื้นที่มีความสวยงามด้วยรูปทรงดอกที่เป็นเอกลักษณ์ นักจัดสวนจึงนิยมนำไปใช้เพื่อประดับพื้นที่ในสวนหรืออาคาร และยังคงอยู่ในกลุ่มไม้พุ่มอากาศอีกด้วย เป็นไม้ที่เลี้ยงไม่ค่อยาก สามารถให้ร่มเงาได้หรือปลูกเป็นไม้รั้วก็ได้เหมือนกัน

ข้อมูลทั่วไป

เฮลิโคเนียมีถิ่นกำเนิดในทวีปอเมริกา มาจากชื่อ “เฮลิคอน” เป็นภูเขาสถิตของเทพธิดา 9 พระองค์ที่เรียกว่า มิวส์ (Muses) ที่มีความงามเป็นอมตะ จึงเชื่อว่าการปลูกเฮลิโคเนียจะมีความงามและอายุยืนยาว

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ชื่อวิทยาศาสตร์: Heliconiaceae spp & hybrid

ชื่อสามัญ: Heliconia, Yellow bird, Parrot flower

ชื่ออื่น: -

วงศ์: Heliconiaceae

ลำต้น

มีลำต้นใต้ดิน เรียกว่า เหง้า มีลักษณะคล้ายกับกล้วย ส่วนของลำต้นเหนือดิน เรียกว่า “ต้นเทียม”(pseudostem) ประกอบด้วยส่วนของลำต้น (stem) ส่วนลำต้นจะอยู่เหนือพื้นดินคือลำต้นเทียมอันเกิดขึ้นจากส่วนของกาบใบที่ซ้อนกันจนแน่น ความสูงของต้นประมาณ 1-5 เมตร เป็นพืชที่ไม่มีส่วนของเนื้อไม้

ใบ

มีลักษณะใบเดี่ยวแบบเรียงเวียนและ

เป็นรูปขอบขนาน ปลายใบจะแหลม โคนใบออกมนๆ ตัวใบมีสีเขียวและมีความคล้ายคลึงกับใบกล้วย ขอบใบเรียบๆ แล้วยังมีเส้นกลางใบที่ออกจะหนาและมีเส้นใบย่อยที่ขนานเรียงกันอยู่

จำนวนเยื่อ อีกทั้งตัวกาบใบจะมีความเป็นร่องด้วย ใบเมื่อเจริญเต็มที่ มักมีข้อดอก

(inflorescence) แทงออกที่ส่วนกลางของต้นเทียม ลำต้นประกอบด้วยกาบใบ (leaf sheath) วางซ้อนสลับไปมา

ดอก ออกเป็นข้อตรงส่วนยอดของลำต้น ข้อดอกตั้งหรือห้อยลง ซึ่งแล้วแต่ชนิดของพันธุ์ ในแต่ละข้อมีประมาณ 4 – 8 ดอก มีสีส้ม สีแดง เหลือง และชมพู สีสีนสวยงามสะดุดตา ข้อดอกมักแทงออกกลางลำต้นเทียม และเป็นส่วนสุดท้ายของการเจริญเติบโต ส่วนของข้อดอกจะประกอบด้วย ก้านข้อดอก คือ ส่วนต่อระหว่างโคนใบสุดท้ายกับโคนกลีบประดับกลีบแรก กลีบประดับ คือ ส่วนที่พัฒนามาจากใบ ก้านต่อระหว่างกลีบประดับอาจมีสี และผิวแตกต่างจากกลีบประดับ อาจตรงหรือคดไปมาซึ่งขึ้นอยู่กับแต่ละชนิด

การปลูก

การปลูก วิธีที่นิยมปลูกมี 2 วิธี คือ

1. การปลูกในแปลงปลูก ทำกัน 2 แบบ

1.1 การปลูกในแปลงใหญ่หรือปลูกในสวนคือปลูกเป็นจำนวนมากใช้ขนาดแปลงกว้างประมาณ 12 เมตร โดยยกคันดินเป็นร่องคล้ายกับแปลงปลูกผัก ขนาดหลุมปลูกประมาณ 30 x 30 x 30 เซนติเมตร ระยะปลูกประมาณ 12 เมตร การเตรียมดินโดยการไถพรวนดิน แล้วผสมปุ๋ยอินทรีย์ลงไป อัตราประมาณ 30 - 50 กิโลกรัม/แปลง ขนาดแปลงปลูกประมาณ 2 x 30 เมตร

1.2 การปลูกในแปลงปลูกขนาดเล็ก ที่มีจำนวนพื้นที่จำกัด เช่น การปลูกเพื่อประดับบริเวณบ้านหรือสวน ขนาดหลุมปลูก

30 x 30 x 30 เซนติเมตร ใช้ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก:ดินร่วน อัตรา 1:1 ผสมดินปลูกแต่ถ้าจะให้สวยงามควรปลูกเป็นกลุ่มเพราะจะได้เห็นความสวยงามของดอกได้เด่นชัดขึ้น

2. การปลูกในกระถางเพื่อใช้ประดับอาคาร บ้านเรือน นิยมใช้ต้นที่ออกดอกประดับภายนอกอาคาร ควรใช้กระถางสูงขนาด 10 - 16 นิ้ว ใช้ปุ๋ยคอก : แกลบผุ : ดินร่วน อัตรา 1 : 1 : 1 ผสมดินปลูก และควรเปลี่ยนกระถาง 1 - 2 ปี/ครั้ง เพราะการขยายตัวของรากแน่นเกินไปและเพื่อเปลี่ยนดินปลูกใหม่แทนดินปลูกเดิมที่เสื่อมสภาพไป

การขยายพันธุ์

สามารถขยายพันธุ์ได้ด้วยวิธี เพาะเมล็ดและแยกหน่อหรือเหง้า แต่วิธีแยกหน่อหรือเหง้า เป็นวิธีที่ได้รับความนิยมมากกว่า เพราะสามารถทำได้ง่ายและได้ต้นใหม่ภายในระยะเวลาอันสั้น การแยกหน่อทำได้โดยตัดต้นแม่พันธุ์ แล้วแยกหน่อตัดแยกส่วนรากกับหน่อของต้นแม่พันธุ์ออก และตัดรากรอบๆ ทิ้งไป จากนั้นให้ล้างทำความสะอาดและผึ่งให้แห้ง ก่อนนำไปจุ่มในน้ำยาฆ่าเชื้อราและผึ่งให้แห้ง แล้วจึงนำไปปลูก

การดูรักษาและโรคแมลง

1. โรคโคนเน่าและรากเน่า ที่เกิดจากเชื้อรา *Phythium* ทำให้ลำต้นช้ำ นิ่ม เมื่อบีบดูลำต้นเทียมอาจจะหักลงประมาณครึ่งต้นในบางครั้ง ป้องกันได้โดย สร้างระบบระบายน้ำให้ดีและจุ่มต้นพันธุ์ในยาป้องกันเชื้อราก่อนการปลูก ถ้าพบมีการระบาดมากควรฉีดพ่นสารเคมีกันเชื้อราเดือนละครั้ง
2. โรครากปม มีสาเหตุมาจากไส้เดือนฝอย ไปอุดท่อน้ำและท่ออาหารของเฮลิโคเนีย ทำให้ต้นเหี่ยวและแคระแกร็น ป้องกันได้โดยนำสารเคมีพวกไวเดทแอล ราดลงพื้นเดือนละครั้ง
3. แมลงศัตรูของเฮลิโคเนียมีไม่มากนัก ที่พบได้บ้าง เช่น เพลี้ยอ่อน เพลี้ยแป้ง เพลี้ยหอย ตัวงกินใบ หนอนชนิดต่าง มด และไร ป้องกันได้โดย หมั่นตรวจดู และจับออกจากต้น หรือใช้สารเคมีฉีดพ่นเพื่อกำจัด สัปดาห์ละครั้ง หากมีการระบาดมาก

